7 Temmuz gecesi, Japonya'da olduğu gibi İzmir'de de Tanabata gecesi vardı. İzmir Büyükşehir Belediyesinin sağladığı imkan ile Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezinde gerçekleştirilen konserde tema Japonların köklü geleneği TANABATA'ydı.
Bu etkinliğimizde emeği geçen herkese JİKAD olarak teşekkür ediyoruz; masalları ile bizleri yüzyıllar öncesinde bir yolculuğa çıkartan Didem Köktaş ve Yavuz Akalın'a, koto ve keman için bestelenen eserlere eşlik eden değerli keman sanatçımız Erkin Onay'a, desteğini bizden hiçbir zaman eksik etmeyen İzmir sevdalısı Atsuko Suetomi 'ye sosuz minnettarlığımızı sunuyoruz.

Köklerini bir Çin halk destanından alan Tanabata, Japonya'da çoğunlukla yedinci ayın yedisinde kutlanır. Samanyolunda yaşayan ve yılda sadece bir gece buluşmalarına izin verilen, iki sevgilinin yani Vega ve Altair yıldızlarının kavuştuğu gecedir. Japonlar dileklerin kabul edileceğine inandıkları bu gecede "tanzaku" denilen renkli kağıtlara dileklerini yazıp, bambu ağacına asarlar.

AASSM 'de bambu dilek ağacına tanzakular ile dileklerini asan katılımcılar.

- Konserin koto ve keman sanatçıları ile açılan ilk bölümünde ilk olarak dünyadaki en ünlü koto parçası diyebileceğimiz ve Michio Miyagi tarafından bestelenen "Haru no umi- İlkbaharda Deniz" eserini dinledik.
- Bu eser koto ve geleneksel Japon flütü shakuhachi (şakuhaçi) için 1929 senesinde bestelenmiş, o zaman ki Japon klasik müzik dünyasında yeni bir ses olduğu için kabul edilmesi zor olan eser bir turnesi için Japonya'ya gelen Fransız kadın müzisyen Renee Chemet ta rafından çalınınca başta Fransa olmak üzere Avrupa'da, Amerika'da ve Japonya 'da çok popüler olmuş

.

-

Atsuko SUETOMİ ve Erkin ONAY; Haru no Umi ile sahnedeler.

Gecelerin eşsiz süsü Ay, bizde bir güzelliği tarif ederken nasıl kullanılıyorsa "ay parçası" diye, görkemli ayın ışıkları gökten yağarken o ışıkları su damlaları gibi teninde hissetme mutluluğu da Japonlara aittir. Konser keman ve koto ile seslendirilen bestesi Tooru Kuciragaoka'ya ait olan " Tsuki no shizuku - Ay Damlası" ve ardından
koto müziğinin önemli eserlerinden bestesi Hideaki Kuribayashi'ye ait Emu ile devam etti.

- Koto bilmeyenler için kısaca açıklamak gerekir ise; yaklaşık ikibin senedir Japonya'da çalınan bir çalgıdır. O zaman ki hali şimdikinden daha küçük ve altı tellidir. Bugün çalınan onüç telli koto ise bundan bin sene önce Çin'den gelmiştir. Çin, Güney Kore gibi diğer Asya ülkeleri kültürlerinde de koto enstrümanı vardır, ancak nota düzenleri etnik kökenlerine ve zevklerine göre farklılık göstermektedir. Japonlar naif, zarif sesleri tercih ederler. Kotonun malzemesi pavlonya ağacıdır, telleri genelde ipek iken günümüzde naylon türü bir malzeme olan tetron'

dan da yapılabilmektedir.

- İlk bölümün son parçası ise koto solo ile "Gaku" ydu. Bestecisi Atsuko Suetomi' nin de hocası olan ve yüz senede bir gelir denen dahilerden koto üstadı aynı zamanda koto bestecisi Tadaoo Savai 'dir. Gaku Japonca müzik anlamına gelir.
Japonlar çok eskiden beri, bir an'da içimizi sevinç,hüzün,heyecan gibi hislerle dolduran olaylar karşısında "kinsen ni hureru
-
gönlümün koto teline dokundu" diye söylerler. Gönlümüzdeki koto telleri çalar, bir müzik olur o an. Besteci Savai de eserini, işte böyle, "içimde duyduğum müzik" olarak açıklamış.

- *Atsuko SUETOMİ, müziği ile hepimizi eşsiz bir atmosfere taşıdı,ayakta alkışlıyoruz!*
-
- Konserin ikinci bölümünde; masal anlatıcısı Didem Köktaş ile ney ve tanbur sanatçısı Yavuz AKALIN sahne aldılar. Didem hanım, beşinci ayın beşinde gerçekleştiğine inandığımız Hızır ve İlyas'ın buluşması ile Japonları yedinci ayın yedisinde olduğuna inandıkları iki sevgili Orihime ve Hikoboshi'nin kavuşmasını masallaştırarak aktardı.

Didem KÖKTAŞ ve Yavuz AKALIN ile yüzyıllar öncesine yolculuk...

Peki neymiş bu Tanabata gecesinin özelliği, kısaca aktaralım.

Samanyolunun bir kenarında yaşayan Gökyüzü Tanrısısının bir kızı vardı, adı Orihime idi.(Ori dokuma, hime de prenses anlamına geliyor).
Lyra takımyıldızının parlak beyaz ışıklı yıldızı Vega, başka adıyla Orihime , dikiş ve dokuma

işlerini idare eden yıldız diye bilinirmiş.

Orihime'nin bir tezgahı varmış ve tanrılar için elbiseleri dokuyormuş. Orihime çok güzel dokuma yapıyor ve bütün tanrılar onun diktiği bu elbiseleri giyiyor olmaktan çok memnun oluyorlarmış.Orihime'nin artık evlenecek yaşa geldiğini düşünen babası, yani gökyüzü tanrısı bir gün ona uygun damat bulmaya karar vermiş. Her yerde aramış kızına layık bir damat bulmaya çalışmış.Sonunda samanyolunun kıyısında ineklere çobanlık yapan Hikoboşi adında bir delikanlıyı uygun bulmuş.

Aquila takımyıldızlarındaki en büyük yıldız olan Altair, başka adıyla Hikoboşi yıldızı da tarım ve hayvancılık işlerini idare eder diye düşünülürmüş. Hikoboşi, çok çalışkan ve parlak,yiğit bir delikanlı, Orihime de çok iyi kalpli,nazik ve güzel bir kızmış.İkisi birbirine görür görmez aşık oluvermişler ve fazla zaman geçmeden evlenmişler.
Mutlu evlilik hayatını yaşamaya başlamışlar, herkesi imrendirecek kadar birbirilerini seviyorlarmış.
Ancak onları çalışmayı bırakıp her gün sadece birbirileriyle ilgileniyor ve geziyorlarmış.
Başlamış halk söylenmeye.

- Orihime' nin dokuma işini bıraktığından beri hiç yeni elbise yapılmıyor, herkes eskimiş elbiseyle idare ediyor…

- Ama bu böyle olmaz , lütfen ona dokuma işine dönmesini söyleyin...

- Hikoboşi'de ineklere bakma işini bırakmış, bütün inekler hastalanıyormuş!

Herkes Gökyüzü tanrısına bu şikayetlerle geliyormuş.Gökzüz tanrısı çok kızmış ve birbirini seven karı kocayı ayırmaya karar vermiş ve demiş ki,
"
Siz ikiniz bundan sonra artık saman yolunun iki tarafında, doğu ve batıda ayrı ayrı yaşayacaksınız".O günden beri hergün ağlayıp Hikoboşiyi özlediğini söyleyen hüzünlü Orihime'yi görünce, Gökyüzü tanrısının yüreği acımış "
Y
ılda bir kere 7 temmuz gecesi onunla görüşmene izin vereceğim" demiş.
O günden sonra Orihime dokuma işine dönmüş ve senede bir kere Hikoboşiyle görüşebileceği

gününü dört gözle bekleyerek her gün özenle çalışıyormuş.
Aynı şekilde saman yolunun obür tarafındaki Hikoboşi de o gününü bekleyerek ineklere bakma işinde gayret ediyormuş.

Bekleyip bekleyip zaman geçince, 7 temmuz gecesi gelince, Orihime, saman yolunu geçer ve Hikoboşinin kucağına kendini atarmış. Ancak o gece çok yağmur yağar da, saman yolu su ile dolarsa Orihime karşıya geçemiyormuş. Ama merak etmeyin o zaman Saksağanlar uçup gelir ve Orihimenin geçebilmesi için saman yoluna bir köprü oluştururlarmış.

İşte efsanede böyle yazılıp günümüze gelmiş.

Didem Köktaş, Orhan Kemal'in "Herşey bir anda oldu" şiiri ile...

Dilek ağacı için verilen arada sonra devam eden üçüncü bölümünde ise koto ve keman ile seslendirilen üç eser daha dinledik. Japonların geleneksel sanat eserlerinde duygularını doğa üzerinden işlemeleri önemli özelliğidir. Bu müzikte de böyledir. Japonya'nın adeta sembolü olan "sakura" ise bir çok sanat yapıtında en çok kullanılanların başında gelir. Sakuranın güzelliği, sadece çiçeklerinin açtığı zamandaki görkemli görünüşü seyretmek değildir. Taç yaprakların kopup havada süzülerek yere düşüşü, yani ~ yurari yurari ~ dans edişi, faniliği hissettirir. Japonların güzellik anlayışında bu gelip geçicilik duygusu hep vardır. Böyle bir eser ile başladı bu bölüm, bestesi Tooru Kuciragaoka'ya ait "Sakura yurari".

Atsuko Suetomi'nin, Tanabata konserinde izleyicilere açtığı pencere sadece müzik değildi gördüğünüz gibi. Japon kültürüne özgü ne güzel şeyler tanıttı bize. İşte bir şey daha, dört yanı deniz olan ada ülkesi Japonya'nın kıyılarının birinde kumların ağlarmış gibi ses çıkardığını bilir miydiniz. Besteci Tadao Savai,denizdeki dalgaların sesi ile kumsaldaki kumların harmonisini içinde duyarak bestelemiş “Nakisuna~ Ağlayan kum" seslerin gizemli dünyasında müthiş bir performanstı. Bu eserin diğer bir özelliği ise Türkiye'de ilk defa Erkin ONAY tarafından bu gece seslendirildi!
Keman ve kotodan son olarak dinlediğimiz parça ise "Kaze no uta- Rüzgarın Şarkısı" idi.

